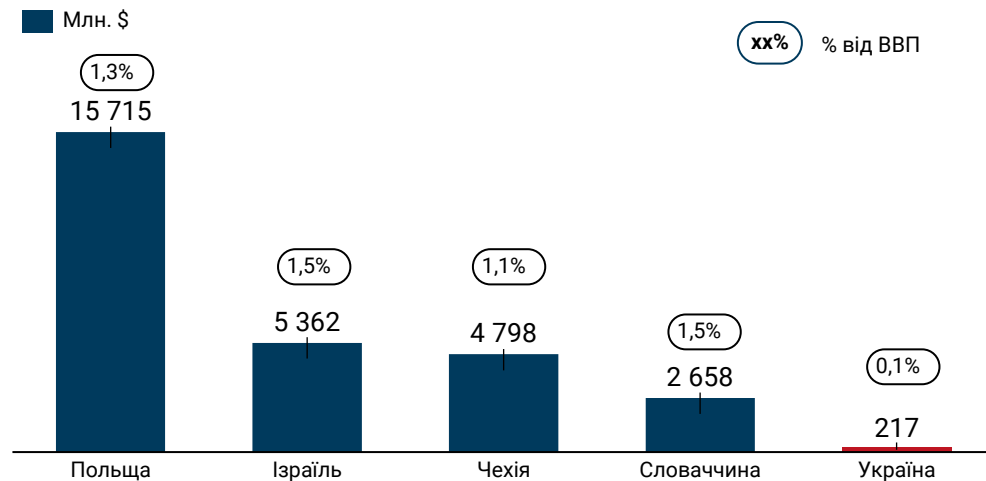

КУЛЬТУРА

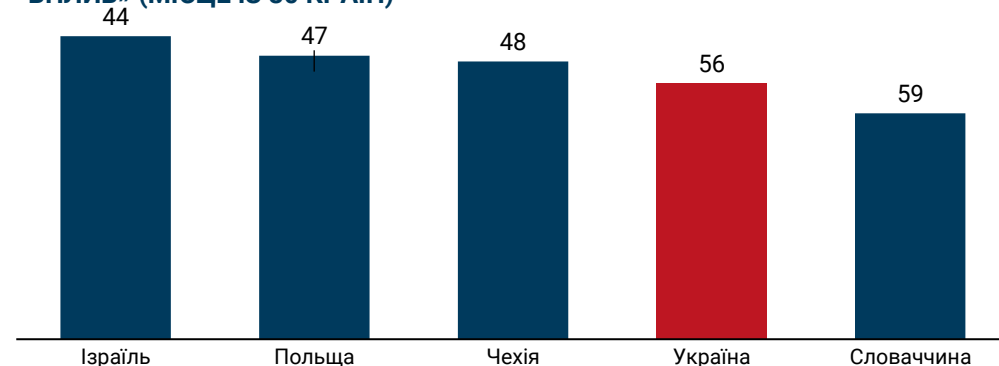

AS-IS: (1) Секторальний піднапрямок «Культура»

ДЕРЖАВНІ ВИТРАТИ НА КУЛЬТУРУ¹, 2018

УКРАЇНА В РЕЙТИНГУ BEST COUNTRIES INDEX ЗА ПОКАЗНИКОМ «КУЛЬТУРНИЙ ВПЛИВ» (МІСЦЕ ІЗ 80 КРАЇН)

КОМЕНТАРІ

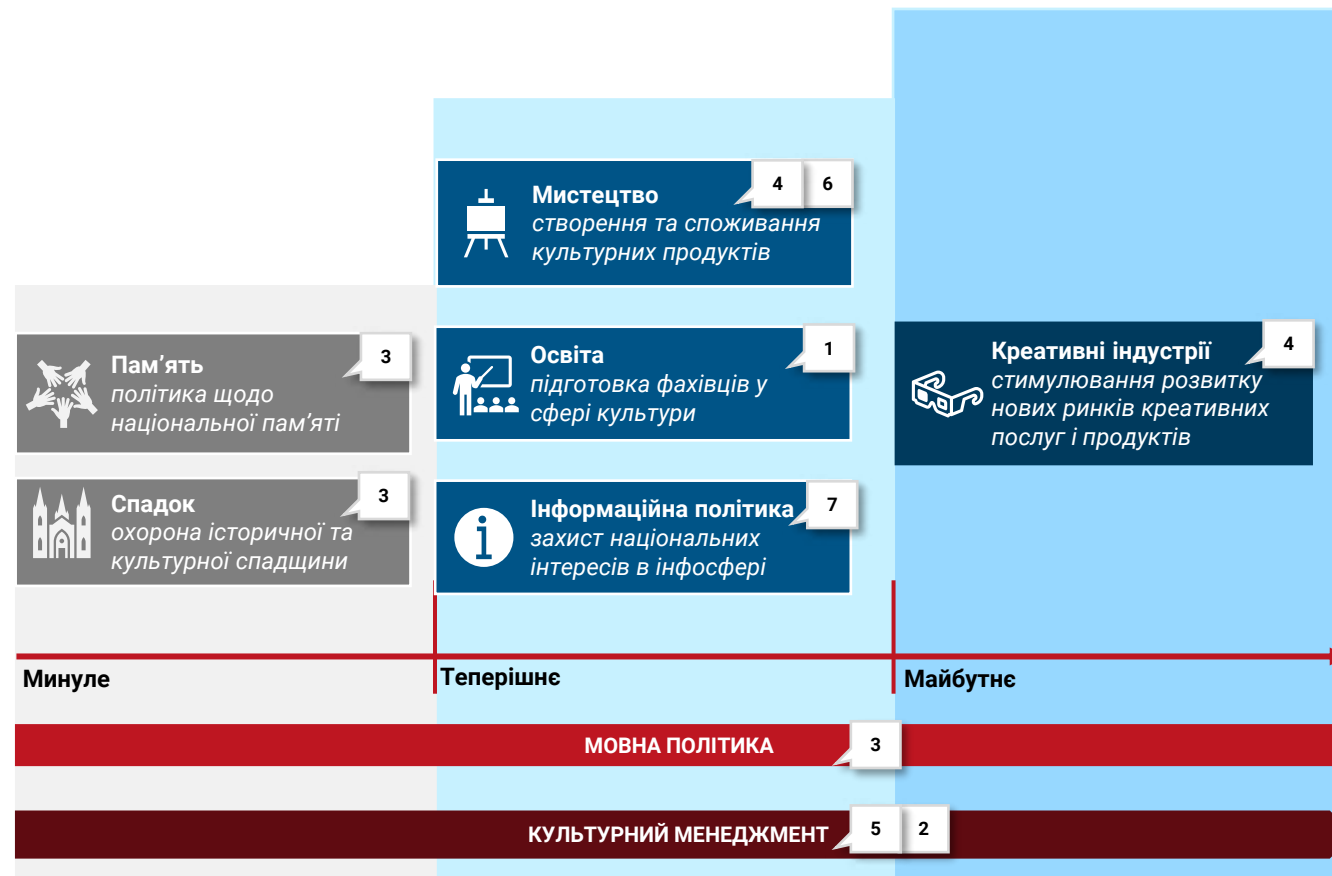
- **Витрати на культуру в Україні в 2018 році становили 0,1% ВВП**, що є на 1 в.п. нижче, ніж у Чехії, на 1,4 в.п. менше, ніж у Словаччині та Ізраїлі, та на 1,2 в.п. менше, ніж у Польщі. В абсолютних показниках витрати на культуру в Україні становили 217 млн дол., що в 12 разів менше за Словаччину та майже в 70 разів менше за Польщу.
- Згідно з дослідженням, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології у 2018 та 2020 рр., близько **50% населення взагалі не відвідує культурно-мистецькі заходи та не користується культурними послугами**. За опитуванням дорослого населення в Україні (жовтень 2018 р.), в Україні понад 1/3 населення не в змозі забезпечити власні культурні потреби та/або не мають доступу до якісних культурних послуг.
- Існує тенденція **зниження спроможності базової мережі культурних закладів надавати якісні та потрібні для населення культурні послуги**. З 1991 до 2017 р. ліквідовано чи реорганізовано 34% бібліотек, 31% клубів, 15% мистецьких шкіл, що призвело до падіння рейтингу України за індексом розвитку людського капіталу із 47 (1991 рік) на 88 місце (2017 рік).
- За період з грудня 2015 до березня 2019 року **середньооблікова кількість штатних працівників сфери культури**, зайнятих у закладах культури, знизилась із 1,7% до 1,5% і має стійку тенденцію до подальшого зниження.
- Функціонування української мови як єдиної державної в Україні на сьогоднішній день не відповідає цьому статусу. Так, за даними дослідження, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» у грудні 2018 року, **89% опитаних вказали, що є українцями за національністю, при цьому лише 47% опитаних зазначили, що розмовляють вдома українською мовою**.
- **За рейтингом Культурного впливу BEST COUNTRIES INDEX**, який вимірює поняття культурної значущості з точки зору розваг, моди, щастя, впливовості культури, сучасності, престижності та трендовості, Україна займає 56 місце, що нижче, ніж Польща (47 місце), Чехія (48 місце) та Ізраїль (44 місце).

Джерело: Держстат, OECD, Best Countries Index, Міністерство культури та інформаційної політики України

¹ Видатки країн OECD в категорії «Культура, рекреація та релігія» порівняно з видатками України на діяльність Міністерства культури та інформаційної політики України

Структура секторального піднапрямку «Культура та інформаційна політика»

ПРІОРИТЕТИ*

1. Розвиток людського потенціалу в частині формування креативної спроможності українського суспільства
2. Забезпечення економічної самодостатності культурної сфери
 - Гарантовані обсяги державної підтримки культурної сфери на основі охорони та заохочення розмаїття форм культурного самовираження
3. Збереження, захист та популяризація культурної спадщини та культурних цінностей українського народу
4. Розвиток державних та громадських інститутів, які сприяють інноваційній культурній діяльності
 - Здійснення культурної політики на засадах широкого громадського діалогу
5. Зміцнення матеріально-технічної та інформаційної бази закладів культури
 - Сприяння розробленню та реалізації інвестиційних проектів (програм), у тому числі з метою модернізації інфраструктури у сфері культури
6. Забезпечення якості та доступності культурних послуг для населення
7. Створення дієвих механізмів протидії інформаційним загрозам

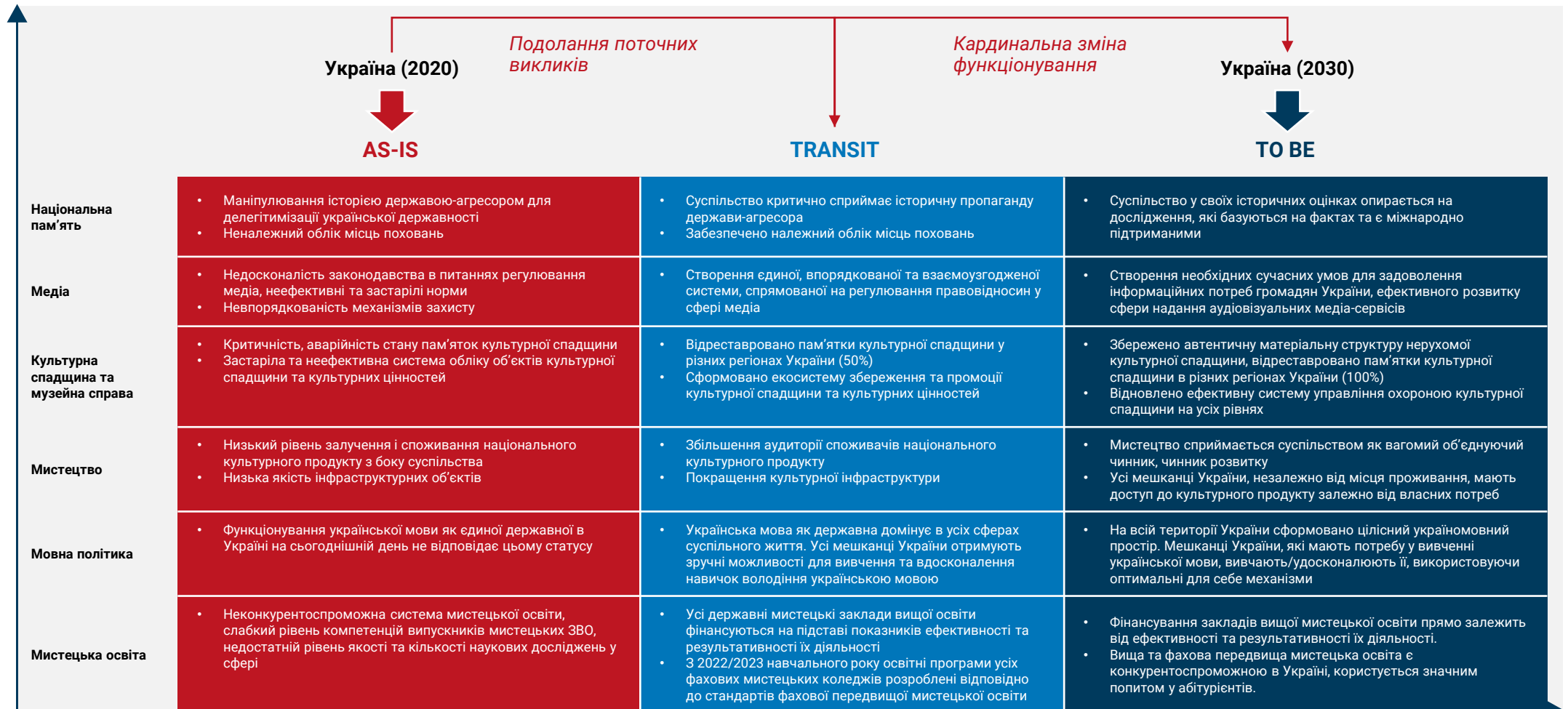
Поточні виклики сфери культури

НАЦІОНАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ	МЕДІА	КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	МИСТЕЦТВО	МОВНА ПОЛІТИКА	МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
<ul style="list-style-type: none">Маніпулювання історією державою-агресором для делегітимізації української державності, виправдання анексії Криму та агресії на сході України, використання іноземними державами суперечливих історичних спроб використання символики та пропаганда комуністичного тоталітарного режиму як інструменту дестабілізації внутрішньополітичної ситуації в державіНедостатнє забезпечення відновлення прав жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 роківНеналежний облік місць поховань загиблих (померлих) осіб, які брали участь у захистіУвіковічення пам'яті Героїв Небесної Сотні та інших учасників Революції Гідності	<ul style="list-style-type: none">Законодавством встановлено різні правові режими для одних і тих самих медіа, залежно від форми їх випуску (друкована, електронна тощо)Деякі форми існування медіа знаходяться поза правовим полем (не підпадають під дію вимог, заборон чи обмежень, які встановлені для таких самих медіа)Законодавство містить цілу низку застарілих та неефективних процедурних норм, що стосуються реєстрації та/або ліцензування діяльності у сфері медіаЗаконодавство не передбачає дієвих механізмів захисту національного медіапростору України та побудови інформаційного середовища здатного протистояти актуальним реаліям гібридної війни	<ul style="list-style-type: none">Відсутність електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностейВідсутність чітких процедур у сфері захисту культурної спадщини, в тому числі на окупованих територіяхХаотичні забудови території пам'яток, зон охорони, історичних ареалів населених місць, занесених до Списку історичних населених місць УкраїниНедостатня прозорість адміністрування у сфері охорони культурної спадщиниНизька інституційна спроможність музеїв, історико-культурних заповідників та реставраційних закладівБрак оцифрованих матеріалів, у тому числі фондів у музеях	<ul style="list-style-type: none">Низький рівень залучення і споживання національного культурного продукту з боку суспільстваВідсутність достатньої кількості культурних просторів (у т.ч. кінотеатрів й екранів для перегляду фільмів)Низька якість інфраструктурних об'єктів – більшість об'єктів культурної інфраструктури потребують капітальних ремонтівМистецький продукт не є цілком доступним для людей з інвалідністюНизька якість кадрового потенціалу у сфері кіно через застарілість змісту навчальних програм та відсутність матеріально-технічного забезпечення у профільних ЗВОЗастарілі бібліотечні фонди, умови збереження не відповідають стандартам	<ul style="list-style-type: none">Функціонування української мови як єдиної державної в Україні на сьогоднішній день не відповідає цьому статусуНедостатня системна підтримка українськомовного культурного продукту в сферах книгодрукування, кіно- та аудіовиробництваВідсутність належних умов для вивчення державної мови особам, які не мали можливості вивчити її під час здобуття освіти	<ul style="list-style-type: none">Низький показник конкурсу при вступі за більшістю мистецьких спеціальностейНизький відсоток іноземних студентів, які вступають на навчання на мистецькі спеціальностіРоботодавці не задоволені якістю компетентностей випускників мистецьких вишівФінансування підготовки кадрів у мистецьких вишах не стимулює їх до підвищення рівня ефективності та результативності роботиВідсутні інструменти для реалізації визначених законодавством фінансових стимулів для педагогічних працівниківНедостатній рівень якості/кількості прикладних наукових досліджень у закладах вищої мистецької освіти, що відповідають європейським стандартам наукової продукції
Державна політика у сфері національної пам'яті повинна бути суттєво покращена	Державне регулювання сфери є застарілим та не відповідає потребам ринку	Втрата культурно-мистецької спадщини через відсутність комплексної стратегії	Низький рівень споживання культурного продукту через застарілу інфраструктуру	Непослідовна політика підтримки державної української мови	Невідповідність мистецької освіти потребам сфери культури

Бачення розвитку секторального піднапрямку «Культура та інформаційна політика»

ECONOMIC RECOVERY & DEVELOPMENT FRAMEWORK

Бачення розвитку: (1) Національна пам'ять

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

1. **Моніторинг** | Здійснення УІНП постійного моніторингу дотримання законодавства щодо недопущення пропаганди та використання символіки комуністичного тоталітарного режиму.
2. **Інформування** | Проведення роз'яснювальної роботи щодо вимог законодавства, яке забороняє публічне використання символіки та пропаганду комуністичного тоталітарного режиму.
3. **Контроль** | 1. Невідкладне вжиття заходів для припинення порушення законодавства. 2. Забезпечення належного функціонування Національної комісії з реабілітації.
4. **Обробка інформації** | Залучення науковців, представників громадських організацій до опрацювання архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму.
5. **Співпраця** | Налагодження співпраці з державними органами, архівними установами у державах – республіках колишнього СРСР для отримання доступу до архівної інформації репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років.
6. **Розслідування** | Завершення слідчих дій на Алеї Героїв Небесної Сотні.
7. **Фінансування** | 1. Забезпечення в повному обсязі фінансування будівництва Меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні 2. Забезпечення в повному обсязі фінансування будівництва Музею Революції Гідності. 3. Забезпечення фінансування та проведення реконструкції приміщень Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті.

Кардинальна зміна функціонування

1. **Освіта/інформування** | Популяризація в Україні та світі подій і постатей української історії.
2. **Розслідування** | Проведення правоохоронними органами України розслідування злочинів, вчинених тоталітарними режимами на території України у XX столітті.
3. **Обробка інформації** | Передача до ГДА УІНП документів репресивних органів тоталітарного режиму та забезпечення вільного доступу до них.
4. **Державна підтримка** | 1. Надання та посилення соціальних гарантій і виплат реабілітованим особам та особам, які постраждали від репресій комуністичного тоталітарного режиму .2. Встановлення переліку та видів соціальних гарантій і виплат на місцевому рівні.
5. **Моніторинг** | Забезпечення належного обліку, збереження та охорони місць поховань загиблих (померлих) осіб, які брали участь у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.
6. **Фінансування** | Забезпечення в повному обсязі фінансування будівництва Меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні та Музею Революції Гідності.

Бачення розвитку: (2) Медіа

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

1. **Створення сприятливих умов** | 1. Прийняття Закону України «Про медіа». 2. Запровадження державної підтримки у сфері медіа.
2. **Міжнародні рейтинги** | Підвищення показника культурного впливу України в рейтингу Best Countries.

Кардинальна зміна функціонування

1. **Міжнародні практики** | Узгодження законодавчих вимог (положень) з практикою європейських інституцій та відповідного законодавства.
2. **Систематизація** | Оновлення положень законодавства з урахуванням технологічного розвитку та появи нових видів медіа.
3. **Планування** | Забезпечення чіткості та передбачуваності законодавчого регулювання, насамперед, у частині уніфікації вимог до різних медіа, обмежень діяльності в цій сфері (ліцензування, контроль (нагляд), санкції тощо).
4. **Стимулювання** | Забезпечення гарантій незалежності медіа, а також прозорості, незалежності діяльності державних органів у сфері медіа, зокрема, під час регулювання і нагляду (контролю), запобігання виникненню у них тотожних або дублюючих повноважень.
5. **Захист** | Законодавче закріплення та забезпечення дотримання на території України вимог і обмежень у сфері медіа з метою захисту національного медіапростору України та побудови інформаційного середовища, здатного протистояти актуальним реаліям гібридної війни.

Бачення розвитку: (3) Культурна спадщина та музейна справа

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

1. **Людський розвиток** | Ліквідація дефіциту кваліфікації працівників сфери.
 2. **Ефективне управління** | Покращення ефективності менеджменту в управлінні об'єктами культурної спадщини.
 3. **Повноваження** | Децентралізація повноважень у сфері охорони культурної спадщини.
 4. **Популяризація** | Утвердження своєї ідентичності, збереження національної пам'яті, популяризація української культури та історії в Україні та світі.
 5. **Контроль** | Повноцінне функціонування Законів України «Про охорону культурної спадщини», «Про музеї та музейну справу», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».
 6. **Регулювання** | Встановлення чіткої процедури здійснення погоджень та видачі органами охорони культурної спадщини дозвільних документів при здійсненні будівництва.
 7. **Систематизація** | 1. Оцифрування всієї документації щодо об'єктів культурної спадщини (100%). 2. Затвердження ІАОП історичних міст і селищ міського типу (401 населений пункт).
-

Кардинальна зміна функціонування

1. **Кращі практики** | Використання потенціалу міжнародного співробітництва.
2. **Спадщина** | 1. Збережено нематеріальну культурну спадщину (традиційної народної культури, усних традицій та форм вираження, фольклору, традицій, звичаїв і обрядів, народних художніх промислів та ремесел). 2. Реставрація пам'яток культурної спадщини в різних регіонах України. 3. Відновлення системи охорони культурної спадщини (рухомої, нерухомої, нематеріальної) на місцевому рівні.
3. **Систематизація** | Наповнення електронного інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей.
4. **Регулювання** | Оптимізація процесу надання адміністративних послуг.
5. **Захист** | Усунення корупційних ризиків у сфері охорони культурної спадщини, недопущення незаконних будівництв в історичних ареалах населених місць.

Бачення розвитку: (4) Мистецтво

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

- Розвиток культурного продукту** | 1. Розроблення системи стимулів щодо створення інноваційного культурного продукту. 2. Сприяння створенню програм залучення аудиторій до національного культурного продукту (виховання глядача). 3. Надання доступу до якісного національного культурного продукту та культурних послуг якнайширшому колу громадян.
- Інклюзивність** | Створення інклюзивного середовища відповідно до світових стандартів.
- Розвиток творчості** | Створення умов для творчого самовираження та творчої взаємодії громадян на базі аматорської мистецької діяльності.
- Державна підтримка** | 1. Врегулювання механізму надання державних субсидій на закупівлю мобільних пересувних цифрових комплексів, транспортних засобів, комплексів електронного кіно для забезпечення демонстрування національних фільмів у містах, селах, селищах з населенням не більше 250 тисяч мешканців, відновлення об'єктів інфраструктури, які будуть задіяні у процесі виробництва або демонстрації фільмів. 2. Розробка механізмів надання державної субсидії на заходи кінокомісій, спрямовані на просування (промоцію) локацій України як привабливого місця для створення кінематографічної та аудіовізуальної продукції.
- Доступ до ринків** | Створення умов для функціонування та розвитку VoD (video on demand) платформ, зокрема у виробництві та розповсюдженні аудіовізуальних творів.
- Регулювання** | Звільнення від сплати податку на додану вартість та ввізного мита суб'єктів кінематографії, яким відповідно до Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» надається державна підтримка.
- Стимулювання** | 1. Створення можливості для практичної реалізації студентами мистецьких ЗВО власних творчих задумів. 2. Створення механізмів стимулювання наукової діяльності та інноваційної роботи у сфері кінематографії. 3. Сприяння розробленню професійних стандартів у галузі кінематографії.
- Систематизація** | Актуалізація Класифікатора професій та Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 82.

Кардинальна зміна функціонування

- Популяризація** | Запровадження ініціатив залучення нових аудиторій, які активно споживають національний культурний продукт.
- Гнучкість** | Впроваджено новітні підходи щодо функціонування закладів культури відповідно до викликів часу.
- Фінансування** | У Законі України «Про державний бюджет» на відповідний рік передбачити кошти для реалізації механізмів представлення на провідних міжнародних кінофестивалях, кіноринках та долучення до міжнародних програм підтримки кінематографії. 2. Прийняти постанову КМУ «Про Єдину державну систему електронного обліку квитків, реалізованих кінотеатрами, «Єдиний електронний квиток»». 3. Передбачити в державному бюджеті України на відповідний рік кошти на фінансування фундаментальних та прикладних досліджень, а також освітньої діяльності у сфері кінематографії, у тому числі виробництва (створення) фільмів студентами мистецьких ЗВО. 4. Удосконалення та впровадження механізмів залучення позабюджетних коштів та коштів з інших джерел.
- Освіта** | Залучення студентів профільних мистецьких ЗВО до процесу кіновиробництва шляхом запровадження дуальної форми освіти.

Бачення розвитку: (5) Державна мовна політика

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

1. **Нормативно-правове поле** | 1. Імплементція Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». 2. Удосконалення нормативно-правового регулювання сфери мовної політики.
 2. **Державна підтримка** | Розробка, затвердження та реалізація Державної цільової програми, спрямованої на забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя, створення єдиного культурного простору України та збереження цілісності культури.
-

Кардинальна зміна функціонування

1. **Популяризація** | 1. Розширення механізмів державної підтримки виготовлення й популяризації якісного україномовного культурного продукту. 2. Активна популяризація створених механізмів для вивчення і вдосконалення української мови.
2. **Фінансування** | Активна популяризація створених механізмів для вивчення і вдосконалення української мови.
3. **Стимулювання** | Розширення доступу до україномовного культурного продукту для всіх верств населення України.

Бачення розвитку: (6) Мистецька освіта

ПОТРЕБА У ЗМІНАХ

Відповіді на поточні виклики

- Підвищення конкурентоспроможності** | 1. Внесення змін до формули фінансування ЗВО, затвердженої КМУ, включивши туди «творчий критерій» для диференціації фінансування мистецьких вишів 2. Запровадження пілотного проекту з програм дуальної мистецької освіти та розробка відповідних рекомендацій щодо застосування такої форми підготовки мистецьких та мистецько-педагогічних кадрів. 3. Розробка концепції фахових мистецьких коледжів як центрів підготовки кадрів для регіональних потреб галузі культури. 4. Модернізація матеріально-технічної бази державних закладів вищої мистецької освіти. 5. Запровадження інструментів фінансової підтримки наукових досліджень та атестації наукової роботи мистецьких ЗВО. 6. Розробка положення про сертифікацію педагогічних працівників закладів мистецької освіти. 7. Затвердження стандартів фахової передвищої освіти. 8. Системна державна підтримка розвитку наукових досліджень у сфері культури і мистецтв (започаткування цільової або грантових програм). 9. Внесення змін до Порядку проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності.
 - Інклюзивність** | 1. Проведення пілотного проекту з запровадження інклюзивної мистецької освіти та розроблення відповідних рекомендацій. 2. Запровадження пілотного проекту з інклюзивної мистецької освіти в мистецьких коледжах.
-

Кардинальна зміна функціонування

- Підвищення конкурентоспроможності** | 1. Реалізація концепції фахових мистецьких коледжів як центрів підготовки кадрів для регіональних потреб сфери культури. 2. Забезпечення процедур сертифікації педагогічних працівників закладів спеціалізованої мистецької освіти відповідно до їх запитів 3. Запровадження цільової підтримки наукової діяльності мистецьких ЗВО. 4. Створення бази даних викладачів-методистів мистецьких шкіл, ліцеїв та коледжів та підтримка репозитарію їх навчально-методичних напрацювань.
- Інклюзивність** | 1. Створення постійної комунікаційно-інформаційної платформи для методичного супроводу викладачів, які навчають осіб з ООП. 2. Розроблення методичних рекомендацій для застосування в закладах мистецької освіти під час реалізації інклюзивного навчання мистецтву. 3. Запровадження програм підготовки педагогічних працівників для реалізації інклюзивного навчання в закладах мистецької освіти у ЗВО та ЗФПО мистецького спрямування.